

Typické znaky gotické architektury:

křížová žebrová klenba (1)

lomenný oblouk, který představuje symbol rukou sepnutých k modlitbě (2)

slabé zdi snažící se o maximální odhmotnění stavby, o lehkost

složitý vnější opěrný systém pilířů a oblouků kvůli zajištění stability

vertikalita, tzn., že stavby byly budovány do výšky a měly znázorňovat cestu vzhůru k Bohu (3)

fiály (drobné věžičky) s kraby, které zdobily střechu (4)

chrlíče (fantastické hlavy s otevřenou hubou) (5)

rozety (kruhová zdobená okna)

Název gotika vznikl v době pozdní renesance. Původně se tato tvorba označovala jako galská, až ji domýšlivý italský renesanční architekt a sochař Filaret pojmenoval maniere gotique, tedy způsob středověkých, a proto podle renesančních názorů barbarických germánských kmenů Gotů. Toto označení přijali i pozdější historici (většinou to byli Němci), jako by tato zcela výjimečná architektura byla dílem výhradně Germánů.

Tento názor ovšem nelze přijmout. Gotika totiž vznikla ve Francii a Francouzi ji pojmenovali styl ogival. Víme přesně, kde se to stalo a téměř známá je i hodina jejího zrodu. Obecně se pro ni ale vžil označení gotika. Tímto slohem se stavělo v Evropě od 13. až do 16. století.

V architektuře je gotika stmelěním a spojením různých konstrukčních vymožeností doby románské, která byla vlastně gotikou zkrácena o své pozdní období. Románský sloh se dopracoval ke svému vrcholu, ale téměř přes noc se změnil v gotiku. Má proto jen dvě období, což je určitou zvláštností středověku.

Ve vrcholném období vývoje románské architektury se stalo, že na mnohých stavbách se objevovaly četné tvarové i konstrukční novoty, které se záhy staly příznačnými pro gotiku. Již v první polovině 12. století se ve Francii vytvořila forma románského slohu, který je označován jako přechodný. Dělo se tak především v opatství Saint Denis u Paříže, v oblasti, kde dlouho převládalo ploché zastropení a kde tvorba proti ostatním francouzským školám zaostávala. A náhle se zde zrodilo vrcholné středověké stavitelské umění.

Gotika pak nastoupila vítěznou cestu Evropou. Jakoby dala všem stavitelům společnou řeč a místo roztržité vlnalé závoje a pokusnictví předchozí doby nastoupilo jednotné a jednotící úsilí. Šlo o rozvážení, třídění a obohacování nového výtvarného systému a jeho dotvoření v řád umělecky ukončený a uzavřený. Gotická tvorba se stala výrazem ideologického základu této doby, také proto se její konstrukce a tvary vyvíjely především na stavbách církevních – na chrámech.

Gotická architektura je jedna z nejpozoruhodnějších stavebních činností. Při pohledu na její vrcholná díla, na katedrály, snadno vyvstane vzpomínka na architekturu Indie či stavební umění Mayů, Aztéků a Inků.

Lidstvo v Evropě se dopracovalo v této době ke zcela výjimečným výsledkům svých duševních a fyzických sil, ale přesto snad neexistuje ani jediná katedrála, která by byla ve své době dokončena. Na jejich stavbách se nejdou vystřídat i několik generací. A také proto lze na mnoha katedrálách sledovat vývoj tohoto slohu.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnicko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, František Vaňásek, Václav Pošmurný, Martin Kladiva • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčák, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmová

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

GOTICKÁ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ

Hrad Český Šternberk

Kostel sv. Filipa a Jakuba na Chvojenu

Kostel sv. Mikuláše v Benešově

Kostel sv. Vojtěcha v Jílovém u Prahy

Kostel Narození Panny Marie v Miličíně

Brána městečka Odranec pod zříceninou hradu Stará Dubá

Kostel sv. Václava ve Václavících

Podrobné informace o památkových objektech
najdete v sekci Poznávání webových stránek
www.posazavi.com